

В.В. Апопія. К.: ЦУЛ, 2009. 632 с.

3. Гончаров П. Г., Егоров П. Г., Жданова С. Д. Организация торговли продовольственными товарами: учебник для торговых вузов. М.: Экономика, 1989. 335 с.

4. Гончар Л. А. Організація торгівлі: конспект лекцій. Дніпропетровськ: ДУ ім. А. Нобеля, 2012. 120 с.

5. Голошубова Н. О. Організація торгівлі : підр. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. 680 с.

6. Леві М., Вейтц Б. А. Основи роздрібної торгівлі: пер. з англ. СПб: Пітер, 1999. 192 с.

Тіпа Олена
студентка 1 курсу спеціальності
072 Фінанси, банківська справа та страхування
Науковий керівник: **Мушеник І.М.**
к.е.н., доцент кафедри математичних дисциплін,
інформатики і моделювання
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ІНОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

Аграрний сектор (сільське господарство, харчова і переробна промисловість) посідає важливе місце в економіці суспільства. Він забезпечує продовольчу та екологічну безпеку та продовольчу незалежність країни, формує значну частку валового внутрішнього продукту та фонду споживання населення, є одним з основних бюджетотворюючих складових національної економіки. Від розвитку аграрного сектору залежить нормальне функціонування всього господарства країни та добробут людей.

Особлива роль аграрного сектору в соціально-економічному житті країни обумовлюється унікальним поєднанням сприятливих природнокліматичних умов та геостратегічним положенням, спроможністю України зайняти вагомe місце на міжнародному продовольчому ринку.

Для покращення стану економіки і зокрема аграрної сфери потрібно вводити інновації. В Україні питанням особливостей розвитку інноваційної діяльності та її державного регулювання останнім часом присвячується велика кількість наукових досліджень, в яких визначено стан державного регулювання інноваційних процесів та запропоновані заходи державної інноваційної політики; розглянута національна інноваційна система та розкрита її структура й особливості функціонування; проаналізовано сучасний інноваційний потенціал та система управління інноваціями на різних рівнях, зокрема - на державному рівні. Водночас, у роботах вітчизняних та зарубіжних науковців не до кінця розкриті питання ефективного державного регулювання інноваційною діяльністю в аграрній сфері, що зумовлює актуальність цього дослідження.

Інноваційна активність є найбільш гнучким індикатором конкурентоспроможності. Посилення інноваційної активності в Україні має посідати центральне місце в реалізації державної економічної політики в аграрній сфері. Інновації забезпечують розширення пропозиції виробленої продукції на аграрному ринку, зростання якості продуктів і послуг підприємств, досягнення високої продуктивності, реалізації стратегічних планів фірм та сприяють підвищенню кваліфікаційного рівня кадрів. Однак інноваційний бізнес у країні досі розвинений слабо. Достатньо зазначити, що частка інноваційно активних організацій, що здійснюють технологічні інвестиції в аграрному секторі, становить лише 0,1- 0,2% від їх загальної кількості. На даний час аграрний сектор економіки України знаходиться в особливо важкому стані. Внаслідок зниження платоспроможності товаровиробників у сільському господарстві спостерігається спад рівня технічної забезпеченості, темпів оновлення матеріально-технічної бази. Це приводить до здійснення неповного обсягу технологічних операцій та проведення їх із запізненням, що, в свою чергу, зумовлює зниження врожайності сільськогосподарських культур, зменшення обсягів продукції, зниження її якості, значних затрат і підвищення її собівартості.

На відміну від інших галузей сільськогосподарське виробництво характеризується великим періодом обігу капіталу. Це зумовлене довготривалим строком виробництва продукції, який у рослинництві та й у більшості галузей тваринництва становить більше року. Така умова вимагає значних вкладень у формі оборотних коштів на протязі тривалого періоду, а отримання результатів настає значно пізніше.

Підвищена ризикованість сільського господарства як об'єкта інвестування, важкий фінансовий стан аграрних підприємств на даний час, негативний вплив інфляції через затримку платежів, невелика частка ліквідних активів у складі їх авансового капіталу, недостатня розвиненість ринку сільськогосподарської продукції, невирішеність питань власності на землю та майно спричинює складність у залученні приватних інвестицій у цю галузь.

Також однією з основних причин гальмування процесу формування й реалізації інноваційної моделі розвитку агробізнесу в Україні є нерозвиненість системного функціонування наукової та інноваційної сфери. Інноваційний бізнес в аграрній сфері належить до ризикового капіталу. Тому його розвиток потребує значних вітчизняних та іноземних інвестицій. При цьому ризики повинні бути компенсовані не тільки доходами підприємств-новаторів, але й гарантіями, пільговим оподаткуванням, дешевим кредитуванням і страхуванням. Для того, щоб знизити ризик і підвищити ефективність інновацій, необхідно сформувати економічний механізм вбудовування науки в структуру агровиробництва. Для вибору найефективніших форм і методів інноваційної активності в агропродовольчій сфері потрібен насамперед науково обґрунтований менеджмент, який містив би: формулювання мети і вибір стратегії; підготовку інноваційних проектів; управління проектами та ризиками, персоналом, створенням, освоєнням і якістю нової техніки; оцінку ефективності інновацій тощо.

Особлива роль у посиленні інноваційної активності в аграрній сфері належить державі, яка визначає пріоритети базисних інновацій на

національному та регіональному рівнях, формує ринковий механізм її реалізації. Тому потрібно скоригувати традиційну односторонню орієнтацію на переважно капіталомісткий хіміко-технологічний шлях інтенсифікації агровиробництва на індустріальній основі. Для цього потрібно активніше використовувати всі досягнення науково-технічного прогресу, його агротехнічних, технологічних, організаційно-економічних та інших інноваційних напрямків.

Для реалізації державної політики розвитку аграрної сфери потрібно широко застосовувати довготермінові механізми та інструменти, які б стимулювали підвищення інноваційної активності агровиробника. Стратегія втілення цієї політики має здійснюватися на системній і послідовній основі. Всі учасники інноваційного процесу мають бути зацікавлені у поєднанні їхніх інтересів і зусиль у створенні та застосуванні нових знань і технологій з метою виходу на внутрішній та зовнішні ринки з конкурентоспроможною продукцією. У реалізації зазначеної взаємодії та створенні відповідних умов роль державної влади є стрижневою.

За умов глобалізації інвестиційних процесів для України немає іншого вибору, як розробляти власну модель інноваційного розвитку аграрного сектору економіки, розвивати інноваційне підприємництво, посилювати інноваційний характер агровиробничої діяльності. Адже сучасний ринок діє за допомогою нововведень, а інноваційне прискорення є основою його сталого розвитку. Підприємництво закономірно виступає одним з наймогутніших факторів інноваційного розвитку, оскільки до цього спонукає підприємницький інтерес. Важливу роль у забезпеченні ефективного функціонування інноваційного підприємництва відіграє інноваційна інфраструктура, зокрема такі її основні елементи, як агротехнопарки, бізнес - інкубатори, агротехнополіси, які сприятимуть виходу інновацій на ринок.

Задля формування ефективних регіональних інноваційних систем в Україні необхідно дотримуватися принципів поетапності, послідовності, неперервності та системності. Основою для формування регіональних

інноваційних систем в Україні мають стати взаємоузгоджені реформи установ вищої школи та механізму здійснення та використання результатів наукових досліджень в економіці. Ці реформи мають відбуватися одночасно та не тільки не суперечити одна одній, але й дотримуватися єдиних цілей та пріоритетів – інноваційного розвитку. Крім того, необхідно максимально докладати зусиль до популяризації інновацій та доведення їхньої необхідності задля забезпечення ефективного розвитку економіки та суспільства. Визначальним інструментом розвитку національної та регіональних інноваційних систем в Україні повинно стати державно-приватне партнерство, на основі якого розвивається співпраця держави з економічними суб'єктами.

Список використаних джерел

1. Музика П.М. Активізація інноваційної діяльності в аграрному секторі економіки України /П.М. Музика //Економіка АПК.- 2005.- № 8.- С. 42-45. 21
2. Зубець М., Тивончук С. Розвиток інноваційних процесів в агропромисловому виробництві / М. Зубець, С. Тивончук.– К.: Аграрна наука, 2004. – 192 с.
3. Супіханов Б.К. Про підвищення конкурентоздатності аграрного виробництва в сучасних умовах / Б.К. Супіханов // Економіка АПК. - 2008. - № 5. - С. 3-8.
4. Мушеник І.М. Закордонний досвід формування регіональних інноваційних систем (на прикладі Австрії)(Foreign experience of regional innovation systems development (an Austrian example)/ І.М.Мушеник // Наукові записки Національного університету «Острозька академія», серія «Економіка», 2017. – Випуск 5. – С 72-77.
5. Конференція/ Проблеми Нормативного Забезпечення Інноваційної діяльності та шляхи їх вирішення/ 2017./ Київ.